

Radivoj Šajtinac

TRI KUĆE U SJAJU ZALAZEĆEG TEKSTA

Georgije P. urednik kulturne rubrike dnevnog lista "Noćnik", ne mnogo ohrabren ovom, polurečeničnom duhovitošću, najverovatnije već zaglavljnjen u svojoj redakcijskoj stolici polako se priklanja taloženju tuđih tekstova i pripaljuje cigaretu. Jedan pramen kose polako pada na lice, prekriva obraz, Georgije oseća da nešto gori i svežom hitrinom, izbegavajući zaključke, pomera kosu, uklanja iz sopstvenih nozdrva i delić svog mirisa. Telo opstojava iza svih ovih dugmadi, poruba, plastike i tkanine a pogled koji luta iznad krovova uzvraća limene slivnike, prljave terase i žardinjere, pregrađene mansarde pretvorene u ulubljeno saće. Pčele sociofantastike, trut do truta, egzistencija do teško pronađenih ambicija i lako zapostavljenih boca s kompotom, eto, usni, već grad što večno će, imenom, biti *novi vrt*.

Kancelarija urednika Georgija P. na četvrtom je spratu, posmatrano stilističko-editor-ski, kao pretposlednji pasus zgrade-teksta, nešto malo iznad zbijenog suterena (fusnota) i vetrovitog krova (naslova).

O kej, gotovo, a šta sad imamo ovde? Iz uredničke kože pomalja se pisac, mitski, samoužasavajuće privatno, slobodan od kuće pune majstora, kako je to, skoro, izjavio jedan srpski akademik. Vrata egzila otvaraju se na onim istim mestima gde davno je, nekad, nešto ličilo na mazohizam, ali, mazohizma više nema, u svetu prepunom sve kraćih i aseptičnijih sižea, jednoglavaca i dvonožaca, samo mučenje je deo *teksta* i Georgije to zna, ovde, na ovom spratu, u ovom pasusu aluminijske, betonske građevine dnevnih novina "Noćnik". Ako već nisu deo identiteta, fusnote, oko njega deo su čiste ravnoteže, nešto što će ga tekstualnog, dovesti do lifta kad krene gore, ka naslovu, na piće. Dok tamo ne zatekne razgaljene posetioce u bermudama, pijane, maljave glumce, bicikliste iz fame, zamišljene pušače lula u zavaljenoj, nejasnoj nepravdi, nezaobilazne slabo plaćene kreativce i rekreativce Georgije će dobro pogledati sledeće tri adrese:

PHILADELPHIA, 321 Chestnut St.

BALTIMOR, 203 N Amity St.

RICHMOND, 1914 E Main St.

Adrese su prepisane iz Rand Meknilijevog izdanja knjige-prospekta DISCOVER HISTORIC AMERIKA. Stranice 60, 93 i 117. sa naznakama Edgar Alan Po (house, cottage, home). Navodi se period života proveden u ovim kućama, tada drugačijim adresama, deo enterijerske ponude i, obavezno, radno vreme sadašnjih mikro muzeja.

Začetak teksta (inicijacija pastiša) neka je ta piljevina i suvo telašće crva iz elizabetanskog nameštaja, iverak woodoo-story, smotuljak komprimirane biografije prinudnog srpskog ratnika, podnosioca tuđih tekstova, iskušenika sopstvene avanture gde knjige su, da, samo telesni podmetači. Ali, Georgije je ime koje kad izgovaraš dok jedeš zrelo grožđe

zvuči kao Kejdžova muzika i kao predteogonijska molitva. To nije samo ovo činjenično trunje u formi adresa vezanih za E. A. Poa ispalo iz velikog orlovog kljuna, naslovne jenk-heraldike sve u stilu: "How to Plan Bicentennial Travel Indispensable Guide to Historic Landmarks..." i zato kao što je Georgije izašao iz kože urednika tako tekst izlazi iz news-faze.

Počinje da se grana problem, tok svesti kao inicijacija već pomalo staromodno čini senke na zidu redakcije ali, po svemu sudeći, ne preči beletristički kolaps, završila se zavera bliznakinja, minulo zmajevno krilo, ovako, bez upotrebljenih navodnika počinje tiha raspra na onom spratu, one betonske, aluminijumske zgrade odakle stremi nosač fusnota da se ispe na tekst.

Treba zažmuriti kao kad očekuješ rosu a ona te obilazi zbog toplog daha i krvi koja se, pod kožom kreće. Treba se zavući u tekst kao u krošnju koja proleće kroz zidove i kablove kao kroz niska sazvežđa i naglo se vrati napomeni **Najdžela Stouksa da "pojava-nost fizičkih detalja predstavlja mikrokulturu sličnu zaraženom organizmu"** i da se **meta-vizuelno "prošivanje" teksta ne zasniva na čulnoj već isključivo na kvazi verbalnoj potrebi**. Tako se autor u tekstu (granju) uvek (samo) tretira ili kao pretežak ili kao prelak, nikad u kontekstu (diskursu) čvorova, godova, tkiva i meristema. Na ovu tvrdnju Braun Bejli u tekstu "Izlišnost pravolinijske paradigme" (Marvel, 2001) reagovao je distinkcijom o **sad-nicama u vazduhu** naglašavajući kauzalnost i neizbežnost polazne mikro ili makro ontološke motivacije.

Ali, dok se sve ovo dešava, dok negde proleću ševe kroz nevidljivi antraks, dok se čeka plata i dok bruje glasovi iz suterena Georgije pomišlja na svog prijatelja F., tamo, iza visoravni od nesesera od skupe kože, programera, aktovki, kertridža, pauza i spajalica, progonjenog kako u osami bdije nad istom mukom, okružen disketama i flopijima, stranicama i hartijom i raščitavajući u sebi one tri adrese zamišlja kako su opet na zajedničkom putu. Okončao se mimezis mimezisa a Ojerbahov podrum pretvorio se u Silikonski centar, s njegovih zidova ljušte se sve jednake, dobre ribe, ženske s istim licima i udovima, muškarci s istim sprejevima pod pazuhom koji štite od dugog, elizabetanskog čitanja. The end of books – ali tekst je stara privatna patnja, eto, na primer još od Voltera Rajlija, seti se, "The Nymph's Reply" :

"If all the world and love were young
And truth in evrey sheperd's tongue"

(Kad bi cvet i ljubav bili mladi a istina na jeziku svakog pastira)

Slične probleme drugačije je rešavao svako kome se sopstveni tekst činio kao jedini moguć. Ta antifilozofična tromost svodila se na prividno suptilniji odbrambeni mehanizam. **Ono što Dilvej i Baranovski nazivaju "adventivna unutrašnja diskurzivna cista"**. Naravno, sve to kod zubara izgleda drugačije, tamo sam, nakon anestezije bio zaplašen pljuvačkom koje nisam svestan a deo je mene, ružan sam imao grč na licu, napolju su snežica i mrak, na prisilnom sam godišnjem odmoru a, kod, kuće, my God! sami majstori.

Tekst je, ipak, neorgansko tkivo bez obzira na sve vidljive i nevidljive (jasne i nejasne) oksimoronske ćelije. Opna, jedro, citoplazma, sve jednakosti materije i svaki život nakon loših cigareta, sve je to pretnja onih iz suterena i zato, gasi, gnječi tek zapaljenu cigaretu, podmetni požar, izlazi napolje, uđi u lift i pojavi se, gore.

Tako se, jednom, zaglavljen u liftu hotela HILTON u Adis Abebi susreo sam sa sobom Aron Agatonov i zaključio da je antropološka strana njegovog sistema mišljenja u odnosu na beletristički izazov krajnje neubedljiva u ovako skućenom prostoru. Ali, umesto da razmišlja Agatonov je počeo da recituje nasumične stihove, nevidljiva vreća tog izbačenog teksta punila se i punila sve do trenutka kad vrata lifta nisu zacijukala, dok nije zaprštalo staklo armirano žicom i dok nije počeo da se širi dotad teški metal. Napuštajući lift on je i dalje nastavio da izgovara one nasumične stihove dok mu, s obuće nije spalo i poslednje parče stakla ili ulubljenog metala.

Kratko je vreme bilo za dalje evociranje ovih, specifičnih *elevator-adventures* i Georgije se, najzad, obreo gore, u klubu, ispod samog naslova.

Posmatrao je one koji sede, prolaze, stoje, ulaze i izlaze. Shvatio je da su svi oni ispričani a da se usudio da im to kaže dobio bi sasvim suprotan odgovor. Za njihov stas i smerove njihovog kretanja, razloge njihovog mirovanja i sadržaj njihovog ćutanja zakačile su se neke drugačije krošnje, naravno, kompletno, sa stablom i tlom, dok on, Georgije polako seda na trosed blizu prozora, poručuje, telepatski, piće, polako zatvara oči, spušta kapke i zamišlja one tri kuće, sa one tri zapisane adrese, kako izgledaju dok, čak ovdje, pada svetlo zalazećeg teksta.